

Når stæren kommer – bliver det undersøgt om den fragter salmonella rundt

De fleste synes, at stæren er en køn fugl med nogle flotte fjer, og dens fløjt leder tankerne hen på sol og sommer – men for nogle mælkeproducenter betyder dens ankomst også fornyet frygt for spredning af salmonella

Af Lone Vestergaard, LDM

Snart mange år har mælkeproducenter i den syd- og vestlige del af Jylland kunnet opleve sort sol inde i stalden, og for nogles vedkommende har de også oplevet, at det har været mere end almindeligt svært at komme af med Salmonella Dublin-smitten. Det har givet, og giver stadig, anledning til en bekymring omkring fuglene som smittebærere. Det er denne bekymring, man prøver at få be- eller afkræftet i en ny undersøgelse, der laves i sensommeren 2024.

Pilotforsøg i '23

Malene Budde er kvægfagdyrlæge og har arbejdet meget med Salmonella Dublin. Hun har hjulpet med sanering for salmonella i mange kvægbesætninger, hvor hun har hørt den store bekymring, der er blandt mælkeproducenter omkring stære som smittespredere.

– Det er på baggrund af den bekymring, undersøgelsen er sat i værk. I andre undersøgelser har man ikke kunnet finde Salmonella Dublin i stæregødning, men man har ikke set på, om fuglene kunne flytte smitten via fjerdragt eller fødder for eksempel, så det vil vi prøve at finde ud af, siger hun.

I sensommeren sidste år satte hun og kollegaen, kvægfagdyrlæge Betina B. Tvistholm, et pilotforsøg i gang i en enkelt besætning for at finde den bedste metode til at fange fuglene, men det var ikke så nemt:

– Stære er ikke så nemme at have med at gøre. Vi troede, klapfælder på foderbordet kunne virke, men de duer ikke. Derfor er vi nødt til at have hjælp fra et

par biologer fra KU, der ved meget om fugle, beretter hun.

Løsningen blev at fange fuglene ved hjælp af store net, hvor de flyver ud og ind, som porte eller åbne sider.

Standfaste stære

Sidste år blev der i pilot-besætningen fanget 60 stære i løbet af to dage. De to dage var med 10 dages mellemrum, og på den anden dag fangede man nogle af de samme fugle som 10 dage tidligere. De indfangede fugle var blevet ringmærket af biologerne, og to af fuglene røg i nettet igen 10 dage senere.

– Det, vi kan iagttage indtil nu, er, at stære er ret standfaste, når de først er her. De flyver typisk til samme besætning og tilbage til et overnatningssted i nærheden. Ligesom de yngler i nærheden. Det er typisk fugle fra Skandinavien og Baltikum på træk, der besøger området ved Vadehavet, og herfra flyver de typisk til Frankrig eller det sydlige England, forklarer hun.

Flere besætninger i 2024

Når der igen er optræk til sort sol hen på sommeren, er de to kvægfagdyrlæger klar til at fange fugle i seks besætninger i det sydvestjyske område. De vil fange fuglene i besætninger, der allerede har salmonella, og hvor man kan se på infektionstallene, at der er en aktiv smitte i besætningen.

– Vi ville gerne kunne tage prøver af stære-møg, der kommer direkte fra fuglene, for at være sikre på, at de ikke fragter bakterierne i deres tarmsystem,

men det stativ, vi har, virker ikke efter hensigten, så det skal gentænkes. Idéen var jo at sikre sig, at bakterierne ikke skulle kunne komme andetsteds fra, konstaterer hun.

Overvågning

Der skal kameraer til for at overvåge, hvornår fugle flyver ind og ud af stalden, og det er ikke ens fra besætning til besætning. Det er også vigtigt, at staldene ikke er for åbne, hvis man skal kunne fange fuglene.

Man regner med, at der skal fanges og undersøges minimum 300 fugle, måske flere, hvis der ikke er nogle, der er bærere af Salmonella Dublin.

– Når vi fanger fuglene, skal vi undersøge deres fødder og fjerdragt, og finder vi salmonella, skal vi have typebestemt den. Det er vigtigt at kunne skelne, om det er en fugle-salmonella, der ikke er interessant, eller det er Dublin, der jo er interessant i forhold til køer, fortæller Malene Budde. 🐦